autism Sverige

2026-10-09

REMISSVAR **Dnr**
Socialdepartementet S2026/01273

Yttrande över delbetänkandet En åldersgräns för barns tillgång till sociala medier (SOU 2026:35)

Autism Sverige överlämnar härmed sitt yttrande över ovan rubricerat betänkande. Vi arbetar för att skapa bättre levnadsvillkor för personer med autism. Vår vision är ett samhälle där alla kan delta, där personer med autism möts med respekt och har bra livskvalitet genom hela livet. Förbundet representerar omkring 19 000 medlemmar och bland dessa finns personer med egen funktionsnedsättning, närstående och personer som är yrkesverksamma inom området.

Allmänna synpunkter

Autism Sverige vill börja med att tacka för möjligheten att vara remissinstans då frågan i högsta grad berör vår målgrupp. Autism Sverige välkomnar utredningens syfte med att den tilltänka lagen ska skydda barnens hälsa, säkerhet och trygghet. I vårt fall är vi också mycket glada över att utredningen tagit i beaktning aspekten kring barn med autism och andra NPF-diagnoser. Dessa barn är särskilt sårbara och därför är ett starkt skyddsnät ett prioriterat område. Utredningen har även uppmärksammat att en stor del av dessa barns privata sfär finns digitalt. Detta gör det till en komplicerad fråga kring både etik och moral gällande barnens rättigheter och ansvaret att skydda barn.

Vi välkomnar att utredningen dessutom tagit ett starkt barnrättsperspektiv och lyssnat in barns egna åsikter och insikter. Dessutom är det mycket glädjande att utredningen även gjort en sammanfattning på lätt svenska. Detta visar på både kompetens och viljan för inkludering och tillgänglighet i den utredningsgrupp som är tillsatt för utredningens ändamål.

Precis som utredningen beskriver (s.11-12) så är sociala medier idag en stor del i vardagen för barn med autism och andra NPF-diagnoser. Det utgör en plattform för gemenskap, information, identifikation och socialt sammanhang.

Ett generellt förbud mot sociala medier skulle enligt vår bedömning kunna få betydande negativa konsekvenser för delar av målgruppen. Därför välkomnar Autism Sverige att utredningen tagit detta i beaktning i lagförslaget och väldigt tydligt specificerar vilka plattformar och aktörer som undantas lagförslaget, exempelvis medlemssidor, dataspel, plattformen discord, och andra plattformar som kräver ett sammanhang, gemenskap och i många fall någon form av medlemskap. Att även plattformar som civilsamhället, organisationer och exempelvis idrottsrörelsen tillhandahåller är även det mycket välkommet då dessa plattformar utgör många gånger en del i barnens fritidssysselsättning och hobbys.

Precis som utredningen beskriver så innebär lagförslaget endast en åldersgräns mot vissa sociala plattformar och inte internet i stort. Det gör att barn och ungdomar fortfarande har möjlighet till sökande av information, kunskapsinhämtning samt möjlighet till privata meddelanden och kommunikationstjänster på internet i det stora hela. Detta utgör en grundpelare i deras mänskliga rättigheter och ett demokratiskt samhälle.

Gällande valet av åldersgräns på 15 år ställer sig Autism Sverige positiva. Det går i linje med andra staters lagstiftningar på området som utredningen analyserar. Det är också, i svensk kontext, den ålder som i mångt och mycket ger ungdomarna mer friheter och rättigheter grundat på den mognad som ett barn upplevs ha vid 15 år. Att åldersgränsen också föreslås sättas till året då man fyller 15 och inte födelsedagen per se är positivt då det kommer undvika att slå sociala splittringar mellan barn och ungdomar som skulle kunna förekomma. Autism Sverige bedömer att en åldersgräns vid 15 år kan vara en proportionerlig avvägning mellan behovet av att skydda barn och ungdomar och samtidigt se behovet av att värna barns och ungas rättigheter. Samtidigt är det viktigt att det följs upp i praktiken, särskilt för barn och ungdomar med funktionsnedsättning, som exempelvis autism, intellektuell funktionsnedsättning och andra NPF-diagnoser.

Att en åldersgräns för sociala medier ger begränsningar i barn och ungdomars grundläggande mänskliga fri- och rättigheter är uppenbart. Genom att inväga proportionalitetsprincipen, statens ansvar att skydda dess medborgare och värna folkhälsan argumenterar utredningen för att en åldersgräns står i rimlig relation till det avvägda intresset. Autism Sverige ställer sig därför bakom att lagen bör utvärderas med jämna mellanrum för att säkerställa att det inte sker begränsningar i de grundläggande mänskliga rättigheterna som inte är i proportion till skydd av barn och ungdomar samt deras välmående och hälsa. I uppföljningen bör därför även utredningen analyser hur barn och ungdomars rätt till utöva sina rättigheter följs upp. Uppföljningen bör säkerställa att barn och unga med autism och andra funktionsnedsättningar fortfarande kan utnyttja sin rätt till privatliv och fritid på ett digitalt plan trots de begränsningar som görs. Här är det av största vikt att utredningen, i sin fortsatta analys, tillämpar ett intersektionellt perspektiv samt tar i beaktning att det inte är helt ovanligt att barn med funktionsnedsättningar har flera funktionsnedsättningar samtidigt. En sådan målgrupp som är vanlig hos våra medlemmar är exempelvis autism och adhd eller autism och intellektuell funktionsnedsättning. Utredningen har visat ett bra första inkluderande sätt i detta genom sina ställningstagande och Autism Sverige ser fram emot att ta del av fortsättningen.

Autism Sverige välkomnar till sist utredningens ställningstagande kring att man avser återkomma med en djupare analys i slutbetänkandet med fokus på den personliga integriteten samt digitalt utanförskap. Barn och ungdomar med autism och andra NPF-diagnoser är en särskilt sårbar grupp och det är därför av vikt att lagen utvärderas kontinuerligt för att följa potentiella konsekvenser för dessa barn, av olika slag. Framför allt

är det av vikt att den djupare analysen gör utifrån ett intersektionellt perspektiv när det kommer till barn och unga med funktionsnedsättning. En konsekvensanalys bör göras utifrån olika NPF-profiler. Autism Sverige bistår gärna utredningen i sitt fortsatta arbete.

Stockholm enligt ovan

Camilla Rosenberg
Förbundsordförande

genom Gabrielle Göthberg von Troil
Intressepolitisk utredare